

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Daniely Zemanové, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **G. O.**, zast. Mgr. Tomášem Císařem, advokátem se sídlem Vinohradská 1233/22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 9. 2015, čj. OAM-333/ZA-ZA05-K03-2015, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 7. 10. 2016, čj. 32 Az 40/2015-46,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Rozhodnutím ze dne 7. 9. 2015 žalovaný neudělil žalobkyni mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalovaný nepovažoval za dostatečné pro udělení mezinárodní ochrany tvrzení žalobkyně, že má v zemi původu problémy s otcem a hrozí jí nucený sňatek se starým mužem.

[2] V rámci pohovoru konaného dne 1. 4. 2015 žalobkyně uvedla, že v Nigérii žila se svými rodiči ve městě Benin City, kde pracovala jako kadeřnice. V lednu 2009 jí otec oznámil, že jako dítě byla velmi nemocná, vyléčil ji léčitel (vúdú šaman), kterému byla za odměnu přislíbena za ženu. Jméno toho muže nezná, říkalo se mu Papa, byl vysoký, tlustý a bylo mu asi mezi 70 a 80 lety. V březnu 2009 si pro ni léčitel přišel i se svými muži, když s nimi nechtěla dobrovolně odejít, omámili ji a odvezli k němu domů, kde ji zamykali a bili. Přibližně po třech dnech se žalobkyni podařilo utéct a vrátit se k rodičům. Pokoušela se otce přesvědčit, aby ji muži nevydával, ale byl neoblomný. Přibližně po čtyřech týdnech si pro ni léčitel opět přišel; v průběhu tří měsíců se tato situace opakovala několikrát, stěžovatelce se vždy podařilo utéct a vrátit k rodičům. Naposledy se k muži vrátila dobrovolně, aby mu vysvětlila, že se jeho ženou stát nechce. Po celou dobu byla

v kontaktu se svojí kamarádkou v Lagosu, za kterou nakonec utekla, protože v Benin City by ji stále hledal. Na policii se neobracela, protože léčitel byl mocný a vlivný muž, který s policií dobře vycházel. U kamarádky v Lagosu pobývala přibližně 5 měsíců, pracovala jako kadeřnice. Poté jí kamarádka sdělila, že hodlá odjet za svým přítelem do Řecka. Přestože se žalobkyni odcestovat nechtělo, odjela do Řecka se svojí kamarádkou, protože v Lagosu neměla kde bydlet. Následujících přibližně 5 let pobývala v Řecku, kde se seznámila s Čechem, se kterým přijela do České republiky. Do Nigérie se žalobkyně nechce vrátit z bezpečnostních důvodů, léčitel na ni stále čeká a určitě by ji zabil. Je velice vlivný, otec by ji neochránil.

[3] Žalovaný skutková tvrzení žalobkyně nepovažoval za azylově relevantní ani v nich nespatořoval důvody pro udělení doplňkové ochrany. Konstatoval, že žalobkyně neopouštěla svou vlast bezprostředně po nucení ke sňatku či v ohrožení života, ale odjížděla z bezpečného místa (Lagos), kde pracovala a bydlela u své kamarádky. Opustit zemi původu dle svého tvrzení dokonce nechtěla. Na základě toho měl žalovaný za prokázané, že žalobkyně může své případné problémy či obavy z nuceného manželství řešit vnitřním přesídlením v rámci Nigérie, např. do města Lagos, jak již ostatně učinila. Strach žalobkyně, že by po svém návratu mohla být hledána lidmi místního léčitele, pokládal žalovaný za nepodložený a poukázal na to, že několik měsíců žila v Lagosu, aniž ji obáváný muž našel či jí hrozilo jakékoli nebezpečí. Žalovaný se dále zabýval bezpečnostní situací v zemi původu, a to zejména s přihlédnutím k působení teroristické skupiny Boko Haram. Dospěl k závěru, že žalobkyně není působením této skupiny ohrožena, neboť pobývala ve městě Lagos na jihu Nigérie, tedy zcela mimo oblasti ovládané skupinou Boko Haram. Ostatně žalobkyně žádné konkrétní obavy z ohrožení touto skupinou neuváděla.

[4] Krajský soud názoru žalovaného přisvědčil a žalobu proti jeho rozhodnutí rozsudkem napadeným kasační stížností zamítl.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[5] V kasační stížnosti žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) krajskému soudu vytkla nezákonnost a nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí. Žalovaný nepřihlédl ke specifickým okolnostem případu a nešetřil oprávněné zájmy stěžovatelky; soud postup žalovaného podpořil, přestože zjištěné skutečnosti zcela jednoznačně podporují odlišný závěr.

[6] Obava stěžovatelky z návratu do vlasti je založena na skutečnosti, že měla být v zemi původu provdána za výrazně staršího muže. Je obecně známo, jak je se ženami v zemi původu nakládáno, zejména pokud se vzeprou vůli rodiny. Domluvené sňatky uzavírané i přes odpor nevěst státní aparát toleruje, nelze tedy přijmout odkaz žalovaného a soudu na pomoc státních orgánů. Hrozba nelidského nebo ponižujícího zacházení či jiné vážné újmy je pro stěžovatelku více než reálná.

[7] Stěžovatelce bylo vytýkáno, že jsou její tvrzení nedostatečná. Přestože je žadatel o azyl povinen uvést relevantní skutečnosti týkající se jeho žádosti a přesvědčivě je doložit, není tím žalovaný zbaven svých povinností zjistit skutečný stav věci. Odkázala v této

pokračování

souvislosti na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků vydanou Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v části týkající se prokazování tvrzení žadatelů.

[8] Závěrem stěžovatelka namítla, že krajský soud řádně nevypořádal její námitky uplatněné v žalobě, zjevně tedy bylo porušeno její právo na spravedlivý proces.

[9] Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti zopakoval některé argumenty uvedené ve svém rozhodnutí, ztotožnil se se závěry krajského soudu a navrhl kasační stížnost pro nepřijatelnost odmítnout. Poukázal na řadu nevládních organizací, které se soustředí na ženy ohrožené obřízkou, domácím násilím či nuceným sňatkem. Ženskými otázkami se v Nigérii zabývá rovněž Federální ministerstvo pro ženské záležitosti a sociální rozvoj, stěžovatelka by se tedy v případě obtíží po návratu do země mohla na tyto instituce obrátit.

III. Hodnocení Nejvyššího správního soudu

[11] Ve věcech mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud po posouzení přípustnosti kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, Nejvyšší správní soud takovou kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou.

[12] Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle výše citovaného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně právního postavení stěžovatele.

[13] Stěžovatelka přijatelnost kasační stížnosti opírá o nedostatečně zjištěný skutkový stav věci ve správním řízení a nepřezkoumatelnost rozhodnutí krajského soudu.

[14] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti rozsudku krajského soudu, jejíž důvodnost by sama o sobě zakládala přijatelnost kasační stížnosti a postačovala by k jeho zrušení. Nejvyšší správní soud i s přihlédnutím ke své dřívější judikatuře konstatuje, že má-li být soudní rozhodnutí přezkoumatelné, musí z něj být patrné, jaký skutkový stav vzal správní soud za rozhodný a jakým způsobem posoudil

rozhodné skutečnosti (srov. např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003-75, č. 133/2004 Sb. NSS). Absenci těchto požadavků Nejvyšší správní soud v napadeném rozhodnutí krajského soudu neshledal. Krajský soud přehledně popsal rozhodný skutkový stav a s žalobními námitkami se řádně a srozumitelně vypořádal. Stěžovatelka ostatně nepoukázala na žádnou konkrétní námitku, kterou měl krajský soud opomenout vypořádat, a nepřezkoumatelnost rozsudku krajského soudu namítala pouze v obecné rovině.

[15] Stěžovatelka je přesvědčena, že hrozba nuceného sňatku představuje důvod, pro který jí měl být udělen azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, případně doplňková ochrana dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu.

[16] V daném případě se jedná o hrozbu ze strany soukromé osoby; touto otázkou se Nejvyšší správní soud zabýval např. v rozsudku ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57, ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, ze dne 31. 10. 2008, čj. 5 Azs 50/2008-62, nebo ze dne 18. 12. 2008, čj. 1 Azs 86/2008-101.

[17] Žalovaný, stejně jako krajský soud, názoru stěžovatelky nepřisvědčil s odkazem na to, že může v zemi původu využít možnosti vnitřního přesídlení. Poukázal na to, že stěžovatelka téměř půl roku bez obtíží pobývala v Lagosu u své kamarádky, měl tedy důvodně za to, že přestěhování v rámci země původu představuje pro stěžovatelku účinnou ochranu před mužem, z něhož má obavy. Nejvyšší správní soud k této otázce např. v usnesení ze dne 17. 5. 2012, čj. 7 Azs 19/2012-22, konstatoval, že *„lokální problémy jsou také řešitelné vnitřním přesídlením. Koncept vnitřní ochrany je jen vyjádřením zásady subsidiarity mezinárodní ochrany. K tomu lze dodat, že posuzování možnosti vnitřní ochrany lze plně vztáhnout nejenom k azylu, ale též k tzv. doplňkové ochraně ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 3. 2012, čj. 2 Azs 29/2011-70, dostupné na www.nssoud.cz).“*

[18] V daném případě existence možnosti vnitřní ochrany (někdy též označovaná jako „možnost vnitřního útěku“ či „možnost vnitřního přesídlení“) možnost udělení mezinárodní ochrany stěžovateli v postatě vylučuje. Institut „možnosti vnitřního přesídlení“ má oporu rovněž v judikatuře Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, nebo ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74).

[19] Skutečnost, že se stěžovatelka neobrátila v zemi původu na policii či jiné státní orgány, žalovaný stěžovatelce nevytýkal. Krajský soud, obdobně jako žalovaný ve vyjádření k žalobě, pouze poukázal na možnost využít pomoci nevládních organizací, které se zabývají případy žen, které se dostaly do obdobné situace, jakou popisuje stěžovatelka. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že žalovaný postavil důvody, pro které stěžovatelce neudělil žádnou z forem mezinárodní ochrany, na zjištění, že stěžovatelka může účinně využít možnosti vnitřního přesídlení v rámci země původu. Stěžovatelka tuto možnost v soudním řízení žádným způsobem nezpochybnila.

[20] Stěžovatelka dále namítala, že žalovaný řádně nedostal své povinnosti zjistit v rámci pohovoru skutečný stav věci. Nejvyšší správní soud v této souvislosti uvádí, že povinnost správního orgánu *„vést pohovor tím směrem, aby jeho výsledek byl dostatečně*

pokračování

konkrétní pro potřeby udělení azylu“, se vztahuje na případy, „[v]yskytne-li se při pohovoru určitá okolnost, která nasvědčuje tomu, že žadatel mohl být pronásledován pro uplatňování politického práva a svobody nebo má odůvodněný strach z pronásledování státní mocí z důvodů stanovených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb.“ (srov. rozsudek ze dne 24. 2. 2004, čj. 6 Azs 50/2003-89). Obsah výpovědi žadatele tedy musí některému z azylově relevantních důvodů nasvědčovat. Stále totiž platí, že primárním zdrojem informací podstatných pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel o udělení mezinárodní ochrany, z obsahu jeho žádosti se pak v následujících fázích řízení o udělení mezinárodní ochrany vychází. V daném případě však pro namítaný postup žalovaného žádná tvrzení stěžovatelky nenasvědčovala.

IV. Závěr a náklady řízení

[21] Pro shora uvedené Nejvyšší správní soud neshledal důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání, neboť kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Posuzovaná věc se netýká právních otázek, které dosud nebyly řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, ani těch, které jsou judikaturou řešeny rozdílně, přičemž nebyl shledán důvod pro přistoupení k judikatornímu odklonu. Nejvyšší správní soud neshledal ani zásadní pochybení krajského soudu, ať už v podobě nerespektování ustálené a jasné soudní judikatury, či ve formě hrubého pochybení při výkladu hmotného nebo procesního práva. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[22] Výrok o náhradě nákladů řízení se při odmítnutí kasační stížnosti opírá o § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. ledna 2017

Daniela Zemanová
předsedkyně senátu